

Egzamin specjalizacyjny

Co sądzimy o szkoleniu specjalizacyjnym lekarzy i lekarzy dentystów w Polsce? Część 3.

Filip Dąbrowski
Przewodniczący Komisji ds. Młodych Lekarzy NIL, Okręgowa Izba Lekarska w Warszawie

Romuald Krajewski
Wiceprezes Naczelnej Izby Lekarskiej, Okręgowa Izba Lekarska w Warszawie

Łukasz Szymgel
Wiceprzewodniczący Komisji ds. Młodych Lekarzy NIL, Okręgowa Izba Lekarska w Gdańsku

Arkadiusz Szyрман
Komisja ds. Młodych Lekarzy NIL

Sukces wieńczy dzieło – w kontekście szkolenia specjalizacyjnego jest to potwierdzenie nabytej wiedzy i umiejętności poprzez egzamin specjalizacyjny. W przypadku większości specjalizacji w naszym kraju jest to Państwowy Egzamin Specjalizacyjny (PES). Jedyne w przypadku kilku specjalizacji, m.in. anesteziologii i urologii, lekarze mogą przystępować do europejskiego egzaminu specjalizacyjnego.

Emocje, jakie towarzyszą egzaminowi specjalizacyjnemu, są ogromne, gdyż jest on podsumowaniem wieloletniego kształcenia i kluczem do dalszej kariery. Od jego zdania, ale i od uzyskanej oceny, zależy dalszy los zawodowy. Uzyskanie specjalizacji jest bardzo pożądanym etapem rozwoju zawodowego zarówno dla lekarzy, jak i dla lekarzy dentystów.

W środowisku młodych lekarzy oraz w całym samorządzie od dawna dyskutujemy na temat przygotowania samego egzaminu, szczególnie jakości, stopnia trudności pytań egzaminacyjnych i ich jawności, formy i przebiegu PES, stopnia trudności i przygotowania się do egzaminu. Częstym problemem lekarzy jest terminowe złożenie dokumentów. Niejednokrotnie brak wykonania jednego zabiegu czy udziału w pojedynczym kursie oddala zdobycie specjalizacji o kilka miesięcy. Celem naszych działań jest więc m.in. umożliwienie zdawania PES w trakcie ostatniego roku specjalizacji lub dopuszczenie do egzaminu za zgodą opiekuna przed wypełnieniem całości programu. W trzeciej części publikacji omawiającej wyniki badania opinii środowiska lekarzy w wieku do 35. r.ż., w którym wzięło udział aż 2691 lekarzy i lekarzy dentystów z całej Polski, przedstawiamy opinie o PES.

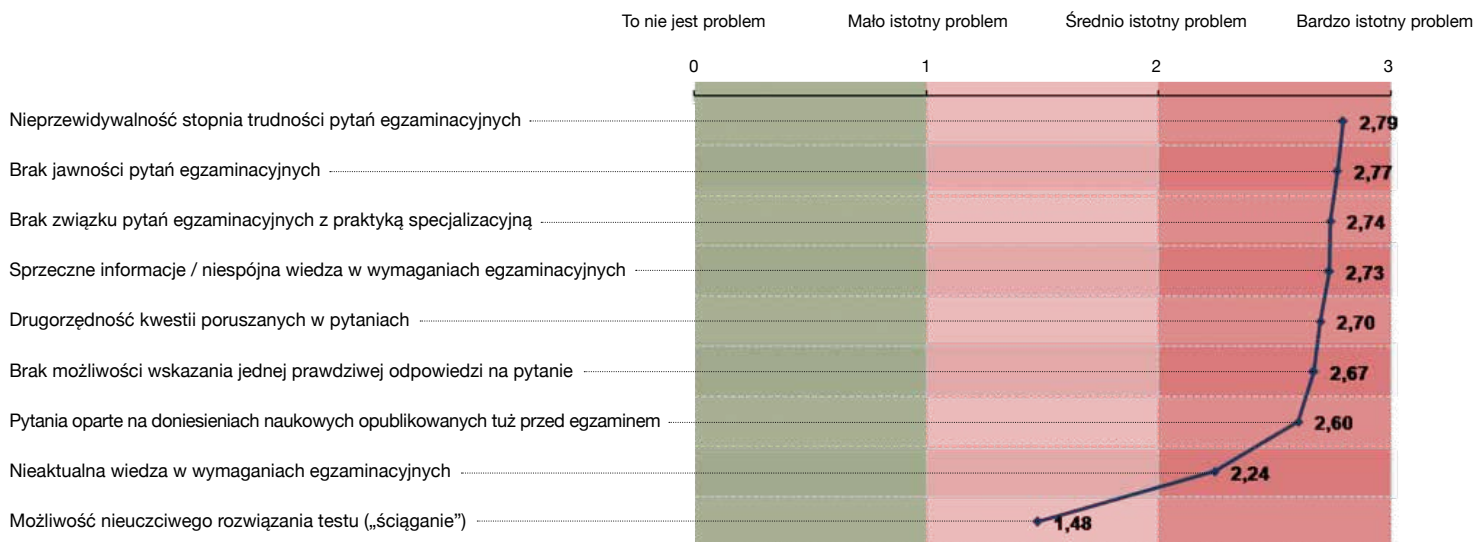
W ocenie wszystkich respondentów praktycznie każda poruszana w ankiecie kwestia, dotycząca PES, była bardzo istotna. Większość z nich jest oceniana negatywnie (Tab. 1). Nieprzewidywalność stopnia trudności pytań egzaminacyjnych, brak ich jawności, brak związku pytań egzaminacyjnych z praktyką specjalizacyjną, sprzeczności i niespójność wymagań egzaminacyjnych oraz małą istotność problemów poruszanych w pytaniach respondenci ocenili jako bardzo istotne problemy. Nieco mniej krytycznie oceniono ak-

tualność wiedzy zawartej w wymaganiach egzaminacyjnych. Możliwość nieuczciwego rozwiązywania testu w trakcie PES jest widziana jako średnio istotny problem. Co ważne, oceny lekarzy i lekarzy dentystów dotyczące wszystkich badanych aspektów są bardzo zbliżone lub niemalże identyczne, niezależnie od kierunku specjalizacji.

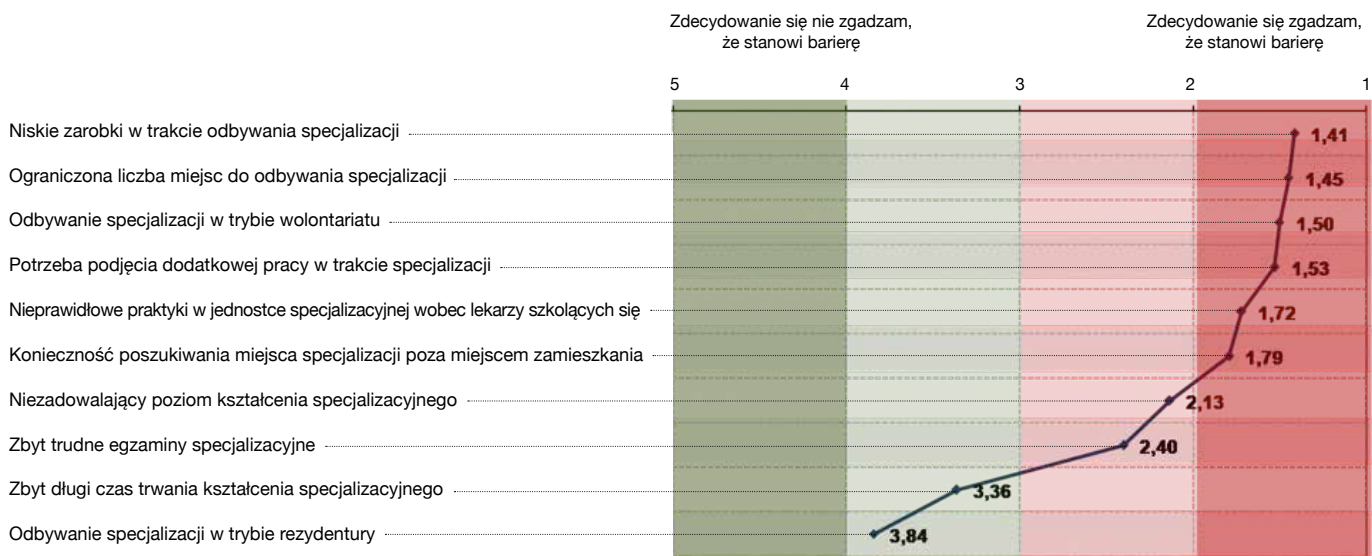
Trudność egzaminów nie jest postrzegana przez młodych lekarzy jako najważniejsza bariera na drodze do uzyskania tytułu specjalisty (Tab. 2). Znacznie większymi problemami są dla nich niskie zarobki w trakcie odbywania specjalizacji, ograniczona liczba miejsc specjalizacyjnych czy odbywanie specjalizacji w trybie wolontariatu. Zdaniem co drugiego respondenta (53,6%) zbyt trudne egzaminy specjalizacyjne stanowią barierę w uzyskaniu tytułu specjalisty, ale co siódmy badany (15%) był przeciwnego zdania. Zwróciliśmy uwagę, że opinie osób, które odbyły już szkolenie specjalizacyjne, wyraźnie różnią się od opinii osób znajdujących się na innych etapach edukacji podyplomowej. Niemal co drugi badany posiadający już specjalizację (42,1%) i jedynie co dziesiąty lekarz w trakcie specjalizacji (10,8%) stwierdził, że zbyt trudne egzaminy nie stanowią bariery w uzyskiwaniu tytułu specjalisty. Może to oznaczać, że skala problemu jest przeszacowana przez osoby, które są przed PES. Lekarze, którzy mają ten egzamin już za sobą, nie sądzą, że jest tak trudny.

Ogólnie, ocena PES przez lekarzy po egzaminie specjalizacyjnym w stosunku do ocen lekarzy w trakcie specjalizacji jest bardziej pozytywna i zróżnicowana. Największe różnice w ocenach bardzo negatywnych pojawiają się w odniesieniu do związku pytań egzaminacyjnych z praktyką specjalizacyjną (49% przed egzaminem vs 79% po egzaminie), braku możliwości wskazania jednej prawdziwej odpowiedzi na pytanie (41% vs 68%) oraz drugorzędności problemów poruszanych w pytaniach (51% vs 70%) czy nieaktualnej wiedzy w wymaganiach egzaminacyjnych (24% vs 42%). Nieco mniejsze są różnice w przypadku negatywnej oceny nieprzewidywalności stopnia trudności pytań (65% vs 82%), jawności pytań egzaminacyjnych (64% vs 80%) oraz sprzecznej i niespójnej wiedzy w wymaganiach

Tab. 1. Średnia ocen aspektów systemu egzaminowania specjalizacyjnego.



Tab. 2. Średnia ocen czynników mogących stanowić bariery w uzyskaniu tytułu specjalisty.



egzaminacyjnych (59% vs 71%). 47% osób po odbytych egzaminie specjalizacyjnym uważa, że problem nieuczciwego rozwiązywania testu nie jest istotny.

Mimo wyraźnych różnic w zależności od etapu edukacji i poprawy opinii w trakcie i po zakończeniu szkolenia, odsetek osób mających negatywne zdanie na temat różnych aspektów PES jest duży. Wskazuje to na konieczność

udoskonalenia również tego elementu systemu kształcenia podyplomowego. Szczegółowe wyniki badania przedstawione zostały Ministerstwu Zdrowia i dyrekcji Centrum Egzaminów Medycznych. Są one dostępne na stronach internetowych NIL. Liczymy, że opinie młodych lekarzy zostaną wzięte pod uwagę podczas planowania i projektowania kolejnych edycji PES. ■